

**TEHDİT VE HAKARET İÇEREN İFADELERİN BİRLİKTE
KULLANILMASI DURUMUNDA CEZAI SORUMLULUĞUN
BELİRLENMESİNE İLİŞKİN KARAR İNCELEMESİ: YARGITAY
CEZA GENEL KURULU E. 2018/46, K. 2021/38 SAYILI KARARI**

*Review Of The Judgement About Determining Criminal Liability In The
Case Of Committing Threatening And Insulting Act Together: General
Assembly Of Criminal Chambers Of The Court Of Cassation's Judgement
Numbered E. 2018/46, K. 2021/38*

Melike Hafsa MUCUK*

Özet

Türk hukukunda suçların içtimaı TCK 42 ila 44. maddelerinde düzenlenmektedir. Genel içtima kurallarını koyan bu normlar dışında da bazı suç tiplerine ilişkin özel içtima kuralları getirilmiştir. Ancak tehdit ve hakaret teşkil eden fiillerin bir arada işlenmesi durumuna özgü bir içtima kuralı getirilmemiştir. Ceza yargılamalarına yansıyan somut olaylar değerlendirildiğinde, birçok olayda hakaret ve tehdit teşkil eden ifadeler bir arada kullanılmaktadır. Bu durumda her ne kadar konuşma bir bütün teşkil etse de her olayda tek bir fiilin varlığından söz edilemez. Böyle bir durumda faile hem tehdit hem hakaret suçundan ceza verilmesi, işlenen fülle orantısız bir ceza vermek niteliğinde olacağından ceza adaletiyle bağdaşmamaktadır. Nitekim aynı durum görevi yaptırmamak için direnme suçunda da karşımıza çıkmaktadır. Hakaret suçu, görevi yaptırmamak için direnme suçunun unsuru olmadığından ayrıca cezalandırılmakta ve faile fiiliyle orantısız bir ceza verilmektedir. Karar incelemesinde mahkemenin verdiği karara konu olay değerlendirilerek, söz konusu probleme ilişkin çözüm önerilmektedir.

***Anahtar Kavramlar:** Tehdit suçu, hakaret suçu, fiilin teklifi-çokluğu, görevi yaptırmamak için direnme suçu, içtima.*

Abstract

In Turkish law, the aggregation of crimes is regulated between Articles 42 and 44 of the Turkish Penal Code. Apart from these norms that set the general rules of aggregation of crimes, special rules of aggregation were brought for some types of

* Araştırma Görevlisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye,
e-posta: mhafsa.mucuk@gmail.com ORCID: 0000-0002-1733-1610

crimes. However, an aggregation rule specific to the case of committing threatening and insulting acts together has not been brought. When the concrete events reflected in the criminal proceedings are evaluated, in many cases insulting and threatening expressions are used together. In this case, although the speech constitutes a unity, it can't be said that there is a single action in every situation. In such case, because punishing the perpetrator with both threats and insults would be giving a disproportionate punishment to the committed act, it would not be compatible with criminal justice. Thus, the same situation is encountered in the crime of prevention of public duty. Since insult is not an element of the crime of prevention of public duty, it is punished also and the perpetrator is given a disproportionate punishment for his act. In the review of judgement, the case that is the subject of the court's decision is evaluated and a solution is suggested for the problem in question.

Keywords: Threat offence, insult offence, singleness and plurality of action, prevention of public duty offence, aggregation of offence.

GİRİŞ

Hakaret suçu TCK'nın 125. maddesinde; tehdit suçu ise TCK'nın 106. maddesinde düzenlenmiştir. Her iki suçun bir arada işlenmesine ilişkin bir içtima normu Türk Hukuku'nda düzenlenmemiştir. Bu sebeple uygulamada hukuki anlamda tek fiil olduğu kabul edilmeyerek her bir ifade için failin ayrı ayrı cezalandırılması yoluna gidilmektedir. Benzer şekilde TCK 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırılmamak için direnme suçunun unsuru olarak hakarete yer verilmemiştir. Dolayısıyla görevi yaptırılmamak için direnen kişi aynı zamanda hakaret teşkil eden ifadeler kullandığında, hakaret suçundan ayrıca cezalandırılmaktadır. Karar incelememizde öncelikle Yargıtay Ceza Genel Kurulunun önüne gelen somut olay değerlendirilecek olup, hukuki soruna zm üretilecektir. Ayrıca farklı ihtimaller halinde cezai sorumluluğun nasıl belirleneceği üzerinde durulacaktır.

I. OLAY

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun **16.2.2021** tarihli ve E. 2018/46, K. 2021/38 sayılı kararına konu teşkil eden olayda; B'yi kasten yaralayan A, hakkında bu nedenle açılan kamu davasının duruşma salonuna girdiği sırada, katılan B'ye hitaben "**Seni öldüreceğim, senin ananı avradını sinkaf edeceğim**" şeklinde sözler sarf eder.

Bilgi: Bu ifadeler, mahkeme heyeti tarafından duruşma tutanağına geçirilir.

II. ÇÖZÜMLENMESİ GEREKEN HUKUKİ SORUNLAR

Karara konu olayda, sırasıyla aşağıdaki hukuki sorunların tartışılması gerekir:

A) A'nın B'ye hitaben sarf ettiği sözler hangi suçları oluşturur?

B) A'nın sarfettiği bu sözler dolayısıyla sorumluluğu bağlamında suçların içtimasına ilişkin hangi hükümler uygulanabilir?

C) A, bu sözleri tanık sıfatını haiz B'ye duruşma salonuna girmeden önce sarf etmiş olsaydı, A'nın cezai sorumluluğu hangi hükme göre belirlenmeliydi?

D) A, bu sözleri tanık sıfatını haiz B'ye duruşmadan sonra sarf etmiş olsaydı, A'nın cezai sorumluluğu hangi hükme göre belirlenmeliydi?

III. MERCİLERİN ÇÖZÜM ŞEKİLLERİ

Yerel Mahkeme

Sanığın fiilinin hukuki anlamda tek bir fiil olmadığı gerekçesiyle seni öldüreceğim ifadesi için tehdit suçunun oluştuğuna; senin ananı avradını sinkaf edeceğim ifadesi için hakaret suçunun oluştuğuna karar vermiştir.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi

“‘Seni öldüreceğim, senin ... sinkaf edeceğim’ biçimindeki sözlerin geleceğe yönelik TCK’nın 106/1-1. madde ve cümlesinde düzenlenen hayata ve cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, sanık hakkında hakaret suçundan ayrıca mahkûmiyet hükmü kurularak fazla ceza verilmesinden dolayı” ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar vermiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

“Sanığın sarf ettiği ‘Seni öldüreceğim!’ şeklindeki sözlerin, bir kimsenin hayatına yönelik olduğu ve yaşamını sürdürme hakkını ortadan kaldıracığına yönelik bir açıklamayı içerdiği ve sanığın bu sözlerinin TCK’nın 106/1 maddesinde yazılı tehdit suçunu oluşturduğu; sanığın sarf ettiği ‘Senin ananı, avradını sinkaf edeceğim!’ şeklindeki sözlerinin, katılanın onur, şeref ve saygınlığını zedeleyici nitelikte olup hakaret suçunu oluşturduğu” kanaati ile itiraz yoluna başvurmuştur.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu

“*Senin ananı avradını sinkaf edeceğim!*” şeklindeki sözlerin ‘*Seni öldüreceğim!*’ şeklindeki tehdit içerikli sözlerden hemen sonra söylenmiş olması karşısında; eylemin gerçekleştirildiği sırada sergilenen davranışlar dikkate alındığında, tehdit kastı ile hareket ettiği konusunda kuşku bulunmayan sanık tarafından söylenen sözlerin olayın bütünlüğü içerisinde küll halinde geleceğe yönelik olarak hayata ve cinsel dokunulmazlığa karşı tehdit suçunu oluşturduğu kabul edilmelidir.” şeklinde hüküm kurmuştur.

Bazı Ceza Genel Kurul Üyeleri karşı oy kullanmıştır. Bu üyelerin karşı oylarına göre “*sanığın sarf ettiği ‘seni öldüreceğim’ şeklindeki sözlerin, bir kimsenin hayatına yönelik olduğu ve yaşamını sürdürme hakkını ortadan kaldıracığına yönelik bir açıklamayı içerdiği ve sanığın bu sözlerinin TCK’nın 106/1 maddesinde yazılı tehdit suçunu oluşturduğu, sanığın sarf ettiği ‘Senin ananı, avradını sinkaf edeceğim.’ şeklindeki sözlerinin ise katılanın onur, şeref ve saygınlığını zedeleyici nitelikte olup hakaret suçunu oluşturduğu, bu hâliyle sanığın fiilinin hukuki anlamda tek bir fiil oluşturmadığı, gerçek içtima hükümleri uyarınca hem tehdit, hem de hakaret suçunun oluşturduğu ve sanığın her iki suçtan ayrı ayrı mâhkumiyetine **hükmedilmesi**” gerekmektedir.*

IV. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞÜMÜZ

A) A’nın B’ye hitaben sarf ettiği sözler hangi suçları oluşturur?

Öncelikle suç nitelendirmesinde bulunabilmek için B’nin ceza yargılaması sırasındaki sıfatının belirlenmesi gerekir. Eğer B’nin sıfatının tanık olduğu sonucuna varılırsa -tanıklık kamusal bir görev olduğundan ve TCK 6/1-c maddesi gereğince kişiler tanıklık yaparken kamu görevlisi kabul edileceğinden- suç nitelendirmesinin değişmesi söz konusu olacaktır. Tanık; ceza muhakemesine konu olay hakkında beş duyusu ile edindiği bilgiyi aktaran, yargılamanın tarafı olmayan kimsedir¹. Tanık ceza yargılamasının tarafı olmadığından her ne kadar mağdur veya suçtan zarar görenin dinlenilmesinde CMK 236. maddesi gereğince tanıklığa ilişkin hükümler uygulansa da bu kişiler teknik anlamda tanık değildir². Hakeza CMK 236. maddesinde katılana yer verilmemesi ve katılanın davanın tarafı olması dolayısıyla katılan tanık

¹ Feridun Yenisey/ Ayşe Nuhoğlu, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, s. 536; Veli Özer Özbek/ Koray Doğan/ Pınar Bacaksız, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, s. 585; Cumhur Şahin/ Neslihan Göktürk, Ceza Muhakemesi Hukuku II, 12. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2022, s. 28

² Şahin/ Göktürk, s. 29.

olarak dinlenemez³. Ayrıca katılan ve şikayetçinin tanık sıfatıyla dinlenmesi tanığın tarafsız olması, beyanlarının doğru ve güvenilir olması gerekliliğini şüpheye düşürecektir. Bu sebeple katılan tanık sıfatıyla dinlenemez⁴. Katılan sıfatını almış B, A hakkında yürütülen ceza yargılamasında tanık sıfatını haiz olmadığından beyanda bulunurken kamu görevlisi sayılmayacaktır.

Bu belirlemeden sonra suç tipi incelemesine geçilirse;

1) TCK 125. maddesinde hakaret “*Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...)45 veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu suçun ihdas edilmesiyle korunan hukuki değer kişinin itibarı, onuru, şeref ve saygınlığıdır⁵. Seçimlik hareketli bir suç olarak öngörülen hakaret suçu, somut bir fiil veya olgu isnat etmek ya da sövmek suretiyle işlenebilmektedir⁶. Sövmek; bir kimseye küfür etmek, o kişiye onur şeref, saygınlığını zedeleyici bir sıfat, değer yargısı yakıştırmaktır⁷. TCK 125/3-a maddesinde kamu görevlisine karşı görevinden dolayı hakaret suçunun işlenmesi cezayı ağırlaştırıcı nitelikli hal olarak öngörülmüştür. Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için hakaret teşkil eden ifadenin, görev dolayısıyla sarf edilmesi şarttır⁸. Ayrıca kamu görevlisine karşı görevinden ayrıldıktan sonra dahi görevi dolayısıyla hakaret edilirse yine bu nitelikli hal uygulama alanı bulacaktır. Çünkü suçun görev sırasında işlenmesi değil; görev dolayısıyla işlenmesi aranmıştır⁹.

Bu bilgiler ışığında B’ye yönelik “*Senin ananı avradını sinkafedeceğim!*” şeklindeki ifade sövme suretiyle hakaret suçuna vücut vermektedir. Katılan B, tanık sıfatıyla dinlenmediğinden TCK 125/3-a maddesindeki nitelikli halin

³ Nevzat Toroslu/ Metin Feyzioğlu, Ceza Muhakemesi Hukuku, 19. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2019, s. 226-227.

⁴ Erdener Yurtcan, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019, s. 727-728.

⁵ Mahmut Koca/ İlhan Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 545; Mehmet E. Artuk/ Ahmet Gökçen/ Kerim Çakır/ Mehmet E. Alşahin: Ceza Hukuku Özel Hükümler, 20. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 506.

⁶ Koca/ Üzülmez, Özel Hükümler, s. 550; Veli Özer Özbek/ Koray Doğan/ Pınar Bacaksız: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, s. 506.

⁷ Zeki Hafizoğulları/ Muharrem Özen, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar, 7. Baskı, US-A Yayınevi, Ankara, 2021, s. 242.

⁸ Hafizoğulları/ Özen, s. 254; Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Alşahin, Özel Hükümler, s. 516.

⁹ Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Alşahin, Özel Hükümler, s. 517.

gerçekleşmesi söz konusu değildir.

2) TCK 106. maddesinde tehdit “*Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu suçun düzenlenmesiyle korunan hukuki değer kişinin huzuru, güvenlik duygusu, serbest karar verme ve hareket etme özgürlüğüdür¹⁰. Tehdidin konusu olan kötülüğü failin gerçekten gerçekleştirmek isteyip istememesi suçun oluşumunu etkilememektedir¹¹. Tehdit suçunda fail gelecekte kendi iradesine bağlı olarak gerçekleştirebileceği bir haksızlığı (saldırıyı) mağdura bildirmektedir¹². Tehdit suçunu düzenleyen norm, “*genel ve tamamlayıcı bir norm*” olduğundan eğer tehdit suçu başka bir suçun unsuru haline gelmişse TCK 106. maddesi uygulama alanı bulmaz¹³.

Somut olayda A'nın B'ye hitaben söylediği “*Seni öldüreceğim. Senin ananı avradını sinkafedeceğim!*” cümleleri tehdit suçuna vücut vermektedir. Zira ilk cümlede kişinin kendi hayatına yönelik bir saldırının gerçekleştirileceğinden bahsedilirken, ikinci cümlede kişinin yakınının cinsel dokunulmazlığına ilişkin bir saldırının gerçekleştirileceğinden bahsedilmektedir¹⁴.

Somut olayda katılan B tanık sıfatını haiz olmadığından, kamu görevlisine görevini yaptırmamak için direnme suçu gündeme gelmeyecektir. B söz konusu ceza yargılamasında tanık sıfatını haiz olsaydı, tanıklık kamu görevi olduğundan artık A hakkında tehdit suçu değil; TCK 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu gündeme gelecekti. Zira tehdit suçu, bileşik suç olarak düzenlenmiş olan görevi yaptırmamak için direnme suçunun unsurudur. Dolayısıyla A, B'ye karşı B'nin tanıklık görevini yapmasını engellemek amacıyla karara konu ifadeleri sarf etseydi TCK 265.

¹⁰ Koca/ Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 444; Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Aşahin, Özel Hükümler, s. 422; Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Özel Hükümler, s. 399; Suçun hukuki konusunun irade özgürlüğü olduğunu ileri süren görüş için bkz. Nevzat Toroslu, Ceza Hukuku Özel Kısım, 10. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2019, s. 80.

¹¹ Koca/ Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 449.

¹² Toroslu, s. 80-81.

¹³ Toroslu, s. 80; Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Aşahin, Özel Hükümler, s. 439.

¹⁴ Burada cümlenin ikinci kısmı bakımından Yargıtay hakaret suçunun varlığını kabul etmektedir: Yargıtay 4. CD, 2021/30833 E., 2021/28223 K. 28.04.2022 sayılı kararında “*senin de a. na koyarım, o..pu çocuğu, seni s.keceğim, ananı avradını s. keceğim, a.ına koduğumun çocuğu*” şeklinde hakaretlerde bulunduğu”na kanaat getirmiştir. Yargıtay 4. CD, 2019/1592 E., 2021/25116 K. 21.10.2021 sayılı kararında “*katılana hitaben “anani avradını sinkaf ederim» diyerek hakaret ettiği*”nden bahisle hüküm kurmuştur.

maddesinden sorumlu tutulması gündeme gelirdi¹⁵.

B) A'nın sarfettiği bu sözler dolayısıyla sorumluluğu bağlamında suçların içtimama ilişkin hangi hükümler uygulanabilir?

Ceza hukukunda “*kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır*” formülüyle gerçek içtima kuralı benimsenmiştir¹⁶. Hareketin doğal anlamda tekliği ve hukuki anlamda tekliği aynı anlama gelmeyen ifadelerdir. Doğal anlamda birden çok hareketin olduğu durumda hukuken tek hareketin varlığından söz edilebilir¹⁷. Bu durumun örneklerinden biri de doğal hareket tekliği görüşüdür. Bu görüşe göre “*birlik arz eden bir irade, aynı türdeki davranış şekli, bu hareketler arasında zaman ve mekân yönünden sıkı bir ilişki ve bunların objektif olarak ve harici bir gözlemci tarafından birbirine bağlı, tek hareket olarak görülmesi*” şartlarının sağlanması durumunda hukuken tek hareket vardır¹⁸.

Yargılamaya konu olayda A, kendisi hakkında yürütülen başka bir yargılamanın duruşma salonuna girdiği sırada, bu yargılamaya konu suçun mağduruna yönelik bahse konu sözleri sarf etmiştir. Sanık savunmasında B yüzünden 13 yıl hapis cezası aldığını, duruşma günü B’yi görünce birden sinirlendiğini ve bir anlık sinirle ağzından kötü sözler çıktığını söylemiştir. Yukarıda belirtilen şartlar ışığında bir değerlendirilme yapılırsa;

a) A bir anlık sinirle kötü sözler sarf etme iradesiyle hareket etmiştir.

b) Her iki cümlede de geleceğe yönelik bir saldırı gerçekleştireceğine ilişkin aynı türden sayılabilecek hareketlerin gerçekleştirileceği ifade edilmiştir (tehdit).

c) Her iki cümle aynı mekânda ve birbiri ardına sarf edilmiştir.

¹⁵ Maddede “*görevini yapmasını engellemek amacıyla*” demek suretiyle saike unsur olarak yer verildiğinden, suçun oluşması bakımından fail kamu görevlisine görevini yaptırmamak için hareket etmelidir. Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Alşahin, Özel Hükümler, s. 1162.

¹⁶ İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019, s. 601.

¹⁷ Bu görüş doktrinde hukuki anlamda hareket tekliği görüşü olarak adlandırılmakta ve iki durumda doğal anlamda birden fazla fiil bulunmasına rağmen hukuken tek fiilin varlığından bahsedilmektedir. Bunlar doğal fiil tekliği ve tipik hareket tekliğidir. Mehmet E. Artuk/ Ahmet Gökçen/ Kerim Çakır/ Mehmet E. Alşahin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 806-807.

¹⁸ Mahmut Koca/ İlhan Üzülmöz: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, s. 515; Berrin Akbulut, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 862-863.

d) İki cümle, harici bir gözlemci tarafından objektif olarak tek hareket sayılabilecek niteliktedir.

Dolayısıyla yerel mahkemenin veya YCGK'nin kararına karşı oy yazan hakimlerin iddiasının aksine iki ayrı tamamlanmış hareket ve suçtan bahsedilemez. Zira yukarıdaki şartlar kümülatif olarak gerçekleşmiştir.

Fiilin tek olduğuna karar verdikten sonra, fiilin hukuki nitelendirmesine geçilirse;

Bu bilgiler ışığında “*Seni öldüreceğim. Senin ananı, avradını sinkaf edeceğim.*” cümleleri, kişinin kendisinin hayatına, yakınlarının ise cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırının gerçekleştirileceğinin ifade edilmesinden dolayı tehdit suçu bakımından tipiktir. Somut olayda “*seni öldüreceğim*” ifadesi hakaret niteliğinde bir ifade değildir ancak ifadenin ikinci kısmı bakımından hakaret suçunun sövme şeklinde işlenmesi söz konusudur. Kanaatimizce fiil, doğal hareket teklifi görüşü dolayısıyla bir bütün olarak tehdit suçunu oluşturmaktadır. Ancak ikinci cümle sövme suretiyle hakaret suçunu da oluşturmaktadır. Bu durumda farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına karar vermek gerekir. Farklı neviden fikri içtima kuralının (TCK 44) uygulanabilmesi için tek bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebep olmak gereklidir. Yani gerçekleştirilen farklı suçlar bakımında fiilin aynı olması gerekir¹⁹. Doktrinde, fiilin icra hareketlerinin bir kısmının uyması yani kısmi ayniyet halinde farklı neviden fikri içtima kuralının uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin farklı görüşler ileri sürülmektedir. Bazı yazarlar kısmi ayniyet halinde de TCK 44. maddesinin uygulanacağını kabul ederken²⁰; bazı yazarlar ancak tam ayniyette TCK 44. maddesinin uygulanabileceğini belirtmektedir²¹. Yargılamaya konu olay bağlamında kısmi ayniyetin kabul edilmesi halinde failin daha ağır cezayı gerektiren suçtan cezai sorumluluğunun belirlenmesi yoluna gidilmelidir. Kısmi ayniyetin kabul edilmemesi durumunda ise fiil bir bütün olarak tehdit suçunu oluşturduğundan, fail hakkında tehdit suçundan hüküm kurulmalıdır.

Fiilin teklifi çokluğu meselesinde tek bir cümle içinde hem hakaret hem de tehdit teşkil eden ifadeler kullandığında failin cezai sorumluluğu

¹⁹ Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Alşahin, Genel Hükümler, s. 810.

²⁰ Akbulut, s. 922; Koca/ Üzülmez, Genel Hükümler, s. 535.

²¹ Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Alşahin, Genel Hükümler, s. 810; Neslihan Göktürk, Fikri İçtima, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 153.

hangi hüküm veya hükümlere göre belirlenecek, ayrı cümleler içinde hakaret ve tehdit teşkil eden ifadeler kullanıldığında failin cezai sorumluluğu hangi hüküm veya hükümlere göre belirlenecek sorusu gündeme gelmektedir. Doktrinde bazı yazarlar tek cümle içinde hem hakaret hem tehdit içerikli bir ifadenin bulunması durumunda, farklı neviden fikri içtima kuralının uygulanması gerektiğini savunurken²² bazı yazarlarsa böyle bir durumda gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerektiğini savunmaktadır²³.

Yargıtay kararlarında ise genel olarak gerçek içtima kuralları uygulanırken bazı kararlarda tek suçun olduğundan bahisle hüküm kurulmuştur. Örneğin Yargıtay 4. Ceza Dairesi bir kararında “*Sanığın söylediği kabul edilen “siz benim kim olduğumu bilmiyorsunuz hepinizin a....na koyacağım” sözünün bir bütün olarak TCK’nın 106/1.1.cümlesi kapsamında tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, ayrıca hakaret suçundan da mahkûmiyet kararı verilmesi*” dolayısıyla kararın bozulmasına karar vermiştir²⁴. Başka bir kararında da Yargıtay 4. Ceza Dairesi “*Sanığın, katılana söylediği kabul edilen “kızı benim elimden neden adınız, Ben sizi öldüreceğim, sizin hepinizi tarayacağım, sizin hepinizin anasını avradını sinkaf edeceğim” şeklindeki sözlerin bir bütün halinde tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, hakaret ve tehdit eylemlerinden hüküm kurulması*” dolayısıyla kararın bozulmasına karar vermiştir²⁵.

Ayrı cümleler içinde tehdit ve hakaret içerikli ifadelerin kullanılması durumundaysa doktrinde genel kanı gerçek içtima kuralı gereğince ayrı ayrı ceza verilmesi yönündedir²⁶.

Hakaret suçuyla içtima ilişkisi tartışmalı bir diğer suç, TCK 265. maddesinde düzenlenen “görevi yaptırılmamak için direnme suçu”dur²⁷. Doktrindeki genel kanı, hakaret bu suçun unsuru olmadığından görevi

²² Koca/ Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 466; Durmuş Tezcan/ Mustafa Ruhan Erdem/ Murat Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 19. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2021, s. 532.

²³ Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Özel Hükümler, s. 412.

²⁴ Yargıtay 4. CD., 2014/49624 E., 2017/19823 K., 18.09.2017.

²⁵ Yargıtay 4. CD., 2013/26826 E., 2015/37773 K., 16.11.2015.

²⁶ Tezcan/ Erdem/ Önok, s. 533; Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Özel Hükümler, s. 412; Koca/ Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 466.

²⁷ Görevi yaptırılmamak için direnme suçu 765 S. TCK’nın 258. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre “*Bir memura veya ona yardım edenlere memuriyetine ait vazifeleri ifa sırasında cebir ve şiddet veya tehdit ile mukavemet eden kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*”

yaptırmamak için direnen kimse hakaret etmişse her iki suçtan ayrı ayrı ceza verilerek gerçek içtima kuralı uygulanması yönündedir²⁸. Doktrindeki azınlık görüşe göreyse hakaret teşkil eden ifade, kamu görevlisine görevini yaptırmamak için direnme eylemiyle bütünlük arz etmediği sürece gerçek içtima kuralı uygulanır²⁹.

765 S. TCK döneminde memura mukavemet suçunun düzenlendiği 258. Maddede, hakaret suçuna bu suçun unsuru olarak yer verilmemiştir. Buna rağmen gerek Yargıtay kararlarında gerekse doktrinde, hakaret teşkil eden ifadelerin memura mukavemet suçunun unsuru olduğu ve ayrıca cezalandırılmayacağı yönünde genel bir görüş vardır³⁰. Ancak bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira hakarete suçun unsuru olarak yer verilmemiştir. Kanun koyucu hakaretin ayrıca cezalandırılmamasını isteseydi buna ilişkin bir norm ihdas edeceğinden, gerçek içtima kuralı uygulanmalıydı.

Bu açıklamalara paralel olarak ceza hukukunda geçerli olan suçta ve cezada biçimsel kanunilik ilkesi gereğince tehdit içerikli bir ifade yanı hakaret teşkil eden bir ifade dolayısıyla hakaret suçundan ceza vermeyip, cezanın artırılması yoluna gidilmesi içtihatlarla öngörülemez. Zira tehdit ve hakaret karşılığında uygulanacak yaptırımlar Türk Ceza Kanunu'nda açıkça öngörülmüştür. Tehdit ve hakaret teşkil eden ifadelerin bir arada kullanılması durumunda iki ayrı suçtan hüküm kurulması, fiilin haksızlık içeriğine nazaran daha ağır bir sonuç doğurmaktadır. Burada getirilecek yeni bir düzenlemeyle tehdit yanında hakaret içeren bir ifade kullanılması durumunda hakareten ayrıca ceza verilmeyip, cezanın belirli bir miktar artırılması yönünde kanun değişikliğine gidilmesi daha isabetli bir çözüm olacaktır. Aynı düzenleme TCK 265. maddesinde düzenlenen "görevi yaptırmamak için direnme" suçu bakımından da getirilmelidir.

C) A, bu sözleri tanık sıfatını haiz B'ye duruşma salonuna girmeden önce sarf etmiş olsaydı, A'nın cezai sorumluluğu hangi hükme göre belirlenmeliydi?

B tanık sıfatını haiz bir kimse olsaydı, duruşma salonuna girdiği sırada A'nın sarf ettiği sözlerin hukuki nitelendirmesi değişecektir. Zira bir

²⁸ Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Özel Hükümler, s. 1138; Artuk/ Gökçen/ Çakır/ Alşahin, Özel Hükümler, s. 1163.

²⁹ Tezcan/ Erdem/ Önok, s. 1344.

³⁰ Enes Gültekin, Görevi Yaptırmamak için Direnme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021, s. 28.

kamu görevlisine karşı suç işlenmesi söz konusudur. Bu durumda yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde “*Senin ananı avradını sinkaf edeceğim*” cümlesi kamu görevlisine görevi dolayısıyla hakaret (TCK 125/3-a) suçunu oluşturmaktadır. Ancak doğal hareket teklifi görüşü doğrultusunda fiil bir bütün olarak tehdit suçunu oluşturduğundan, TCK 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu gündeme gelecektir. Bu halde fail A, B’yi kamu görevi olan tanıklığı yaptırmamak amacıyla tehdit ettiğinden fiil bir bütün olarak TCK 265. maddesine vücut verecektir. Kısmi ayniyetin kabul edildiği durumda TCK 265. maddesinde daha ağır ceza öngörüldüğünden, bu maddeden hüküm kurulur. Kısmi ayniyetin kabul edilmediği durumda ise fiil bir bütün olarak TCK 265. maddesini oluşturduğundan yine A’nın cezai sorumluluğu bu hükme göre belirlenir.

D) A, bu sözleri tanık sıfatını haiz B’ye duruşmadan sonra sarf etmiş olsaydı, A’nın cezai sorumluluğu hangi hükme göre belirlenmeliydi?

Bu ihtimalde B kamu görevi olan tanıklık görevini ifa ettiğinden, TCK 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçu meydana gelmeyecektir. Zira artık hem görev yerine getirilmiştir hem de A kamu görevini yaptırmamak saikiyle hareket etmiyordur. Bu halde A’nın sarf ettiği ikinci cümle TCK 125/3-a maddesi bakımından tipiktir. Yine yukarıda yapılan açıklamalara paralel A’nın ifadeleri doğal hareket teklifi görüşüne göre bir bütün olarak tehdit suçuna vücut vermektedir. TCK 106. maddesinde tehdit suçunun kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla işlenmesi nitelikli haline yer verilmediğinden, A sadece tehdit suçunun temel şekliyle sorumlu tutulmalıdır.

SONUÇ

Ceza hukukunda “*kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır*” formülüyle gerçek içtima kuralı benimsenmiştir. Ancak doğal anlamda birden çok hareketin varlığı halinde dahi hukuken tek hareketin varlığının kabul edilmesi gereken haller olabilir. Bu durumun örneklerinden biri de doğal hareket teklifi görüşüdür. Bu görüşe göre, fail tek bir iradeye dayalı aynı türdeki davranışları zaman ve mekân birliği içinde gerçekleştirmiş ve bu davranışlar objektif olarak harici bir gözlemci tarafından birbirine bağlı, tek hareket olarak görülebiliyorsa hukuken tek hareket vardır. Doğal hareket teklifi görüşünün, hakaret ve tehdit teşkil eden ifadelerin bir arada kullanılması durumunda bilhassa göz önünde bulundurulması gerekir. Zira bu görüş gereğince hukuken tek hareketin varlığından bahsedilebilecek hallerde

faile iki suçtan da ayrı ayrı ceza verilmesi adil bir sonuç olmayacaktır.

Türk hukukunda hakaret ve tehdit teşkil eden ifadelerin bir arada kullanılması durumunda veya görevi yaptırmamak için direnme suçu işlenirken hakaret teşkil eden ifadelerin bir arada kullanılması durumunda, ceza belirlenmesine ilişkin özel bir hükme yer verilmemiştir. Bu durumlarda failin fiilinin teşkil ettiği haksızlık ile iki ayrı suçtan ceza verilmesi arasında ceza adaleti bakımından bir orantısızlık ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla bu maddelerde kanun koyucu özel normlar öngörerek, tehdit ve hakaret teşkil eden ifadelerin bir arada kullanılması durumunda örneğın tehdit suçunun cezasının belli bir oranda veya miktarda artırılacağı yönünde bir norm ihdas edebilir. Ayrıca görevi yaptırmamak için direnme suçu bakımından da hakaret suçu unsur olarak veya cezanın belli bir oranda ya da miktarda artırılacağı yönünde düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut B, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Baskı, Adalet Yayınevi, 2022.
- Artuk M E/ Gökçen A/ Çakır K/ Alşahin M E, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 13. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019.
- Artuk M E/ Gökçen A/ Çakır K/ Alşahin M E, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 20. Baskı, Adalet Yayınevi, 2022.
- Göktürk N, Fikri İçtima, Adalet Yayınevi, 2013.
- Gültekin E, Görevi Yaptırmamak için Direnme Suçu, Adalet Yayınevi, 2021.
- Hafizoğulları Z/ Özen M, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı Suçlar, 7. Baskı,US-A Yayınevi, 2021.
- Koca M/ Üzülmöz İ, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. baskı, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Koca M/ Üzülmöz İ, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, 2022.
- Özbek V Ö/ Doğan K/ Bacaksız P, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Özbek V Ö/ Doğan K/ Bacaksız P, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Özgenç İ, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2019.
- Şahin C/ Göktürk N, Ceza Muhakemesi Hukuku II, 12. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2022.
- Tezcan D/ Erdem M R/ Önok M, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 19. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Toroslu N, Ceza Hukuku Özel Kısım, 10. Baskı, Savaş Yayınevi, 2019.
- Toroslu N/ Feyzioğlu M, Ceza Muhakemesi Hukuku, 19. Baskı, Savaş Yayınevi, 2019.
- Yenisey F/ Nuhoglu A, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2021.
- Yurtcan E, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, 9. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2019.

KARARLAR

Yargıtay 4. CD., 2014/49624 E., 2017/19823 K., 18.09.2017.

Yargıtay 4. CD., 2013/26826 E., 2015/37773 K., 16.11.2015.

Yargıtay 4. CD., 2021/30833 E., 2021/28223 K. 28.04.2022

Yargıtay 4. CD., 2019/1592 E., 2021/25116 K. 21.10.2021